

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 84. ANULU XV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămâna : joia și Duminică. — Prenumerația se face în Sabiu la expediția foieșii pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretiul prenumerației pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pe traiul celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pînă jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principe, și tineri străini pe anu 12 pînă 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratul se platește pentru între 1/2 ora cu 7. cr. și lîsul, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 19|31 Octombrie 1867.

Evenimente politice.

Sabiu, 18 Octombrie

Continuam mai înainte de tot firul întreținut în noul trecut din călătoria M. S. Imperatului Austriei la Parisu cu următoarele depesie :

Parisu 23 Octombrie. Imperatul Napoleon a parăsitus Tuileriile la 2 1/2 ore spre a intempișa Imperatului Austriei la curtea drumului de feru ; elu lu va petrece în palatul Elisée.

Pre boulevarduri și în stradă regala, în pieță a Concorde, în cămpurile elisee și în Avenue Marigny formează trupele spaliere. Tempul e foarte frumosu ; o nenumără multime ascăptă treacerea conductului imperatascu, numerose case și palate părăsesc flamuri.

Parisu 23 Octombrie 3 ore 55 minute după amidi. Maj. Sea Imperatului Austriei a sositus la 3 ore după amidi la curtea drumului de feru și su primitu foarte cordialu de către Imperatul Napoleon. Ambii monarhi erau în căreță prima ; în a două erau Archiducii și în a treia bar. Beust și contele Andrassy. Ambii Imperatori fura salutati în treacerea loru pre strade de acclamaționile cele mai vii.

Parisu 23 Octombrie. Prințele Napoleonu, Prințele Ioachim Murat, corpul diplomaticu, ministrii și demnitarii cei mari ai imperiului francez au acceptat pre Imperatului Austriei în curtea drumului de feru. La apropierea trenului imperatescu intonă bandă militară postata acolo, înmulțit poporul austriacu. Imperatul Napoleon a datu mână Imperatului Franciscu Iosifu, carele se scoboreau din vagonu și i-o strinse foarte cordialu. Dupa această salută Archiducii pre Napoleonu, carele i-binevenite din anima.

Parisu, 24 Octombrie. Monitorul raportează despre sosirea Imperatului Austriei în Parisu și adaugă la detajurile cunoscute ca, cându-a intrat Imperatul Franciscu Iosifu în palatul Elisée l-a intempișat Imperatără, prințele imperatescu, prințesa Clotildă Napoleonu, prințesa Matildă, principii și prințesele familiei imperatesci. Majestatele, principii și prințesele au intrat după aceasta în salonul de onoruri, unde s-au facutu prezentatiuncile imprumutate. Dupa prezentatiuni Imperatului Napoleonu și Imperatără s-au intorsu la St. Cloud.

Urmărea acum alte depesie de datul 24 Octombrie, carele raportează despre petreceri teatrale în onoarea pr. in. șope; cercetarea expoziției universale și binevenirea Sea de consiliului municipalu al Parisului; despre cercetarea otelului ambasadei austriace. În totale părțile treacerea Imperatului semenea unui triumf; primii cele mai cordiale ovăzii.

O depesie din 25 Octombrie spune ea Imperatului Austriei a cucerit biserică Notre Dame (Domnă noastră) și capela conciergerie și după aceea a fostu la o revistă de trupe, carea s-a terminat la 4 ore. Imperatii fura primiti cu mare entuziasmu de poporu.

Celelalte sciri se ocupă mai tare de cestiuinea Romei. Predisă apunere a devenită în contrariu, și, după scrisore ce le avem divaante-ne, cestiunea e mai flagrantă decum su pâna aci. Presupunerea ca Garibaldi a parăsitus insula Caprera, se intaresce. Telegrama dela 25 Oct. din Terni spunea că Garibaldi aru fi batutu trupele papale la Monte Rotondo și le-aru fi luat u trei tunuri. O alta depesie din România totu de același datu marturiscesc ca Garibaldinii au respinsu pre papali la Viterbo. Acești garibaldini stau sub comandă lui Acerbi.

In ceteata Romei inca se facuse încercări de resculare. Scirile cari vinu deadreptul din România încercarea resculatilor nenorocosa. Se asigura ince, ca au intrat bani de ai resculatilor în ceteate și ca s'aru fi și împartit, ba ca la cea de-dinaintea încercare de resculare a aruncat și unu muru în aeru.

Dela 26 Oct. se spune, ca poliția din România a încercat a face cercetări în o casă și a aflatu resistenția. Casă a fostu atacata cu baionetă, la care ocazie au ramas 15 garibaldini morți și 36 fura princi. Unu număr însemnatu de arme și bombe se secuiescra. In capitolu depesie se dice, ca ceteata e linisita.

O alta depesie din România spune ca la Viterbo fura atacate trupele papale în 24 Octombrie în ceteate, unde garibaldinii pusera focu la portă ceteatii. Trupele papale insă se dice acolo, ca se ținuă barbatesc, respinsera pre garibaldini, și atacara și le ucisera mai mulți oameni și pre insusii comandanțele (Ghirelli). Din aceste depesie se arată locuitorimea provinciei române, că candu aru fi linisita și nu aru voia să se insotă cu garibaldinii. Papă a publicat o encyclie către toti episcopii (rom. catolici) din lume. Obiectul acesteia e situatiunea de fată a statului bisericesc în urma atacurilor revoluționare. Encyclie a vorbesc și despre starea cea rea a bisericii în Polonia și provoca la rugăciuni publice.

Cestiu româna se vede a avea urmăriile sele diplomatici, în schimbarea ministerului din Florenția. Această, după scrisore telegrafice din Parisu pâna la 26 Oct., încă totu niciu era formată, după cum arătaseram și noi în rendula trecută. Din contra pâna la datul său arătau mai multe diuarii parisiene, ca Cialdini aru fi declarat, ca densul nu e în stare a forma unu cabinetu în impregiurările de fată și ca Cialdini și la amenintarea Franției ca declararea resbelului totu asia aru fi respunsu.

Espediția trupelor franceze în statul papal e acum că decisă și telegrama dela Toulon din 26 Oct. și anunță că vornește năi incarcate spre Italia. Mai târziu vine alta depesă din Parisu în carea se dice că trupele franceze din espediție nu voru desbarca în Italia, ci voru accepta pâna candu trupele papale voru invinge invaziunea. De căcum-va România va fi atacata, atunci trupele franceze voru desbarca și voru elibera staturile papale. Ieră de căcum-va voru intră și trupele italiane în staturile papale, atunci trupele franceze voru ataca chiar și teritoriul italiano.

În momentele candu mai să încheiâmă etapa care vine urmatoreea depesă suprindatoriea :

Viena 29 Octombrie. Garibaldi, înțărîtu de mai multi desertori din armata italiana a luptat Monte Rotondo. De căză, se crede, că Garibaldi sta dinaintea portilor Romei. Desbarcarea francezilor în Civita Vecchia a începutu. Depesă a acestei cuprinde multu în sine. În ea, că și în ceteatele togo-lor române, pote fi pace, dara și unu resbelu înfricoșat universale.

Din Prussia se înregistram scirea că sesiunea senatului federală a încheiată. Cuvenitul de tronu e scurtu și se ocupă mai cu séma cu a-sacerile ce au decursu în sesiune. În momentele de fată pote va fi de însemnatate pasajul din urmă a acestei cuveniri, carele tratăza despre legătură a între Prussia și Italia, facuta în privința navigației. Cuvenitul de tronu dice că tratatul acesta va contribui la întărirea referințelor între aceste două țări, care sunt legate prin interes mari și comun pentru ambele.

Regele Württembergului s'a exprimat la o o-

casiune către o adunare de oficiali și preoți, care determinau să se tină de obligațiile depuse în tratatele cu Prussia.

"Times" e pentru unu congresu european. Din Constantinopol se vin sciri, care afirmă, că Omeru pasi a va luă comandă trupelor turcescă la dunare.

Din Belgrad se telegrafizează Sevastopol e inchisă și că proiectele regimului suntu primele cu putine modificări.

Din Petersburg se telegrafizează că în currendu se va serba cununia Regelui Greciei George I cu prințesa Olga.

Despre România se aduce "Nationale" o scire privată din Parisu ce o publică, ce e dreptu, cu totă rezervă. Pentru gravitatea faptului o reproducem și noi. Ea sună :

"Starea de astăzi a lucurilor din România este condamnată ; și în totă dilele me informezu dela cele mai mari personaje că fortele eurendu are să se pună capetă la tot. Ideea predominantă în acestă este că, în urmă conferințelor ce au să se tină la Parisu, Porta are a numi unu caiacanu, spre a organiza țările sub prieghiarea unei comisii internaționale (pentru care sfersitul D. Ioan Ghică staruiesc la Londra). Resonele unei asemenea hotărîre suntu că Francia este decisă a proceda la această rezoluție înainte de a fi nevoită să intervină în Italia, căci, să luă scire ca îndată ce Francia va interveni în Italia cu trupe, Rusia trece în Principate ; oamenii politici de aici (din Parisu) au mare ingrijire, și Ministrul Beust spre acestu sfersit merge la Londra.

Revista diuaristica.

In Kol. Közl. nr. 127, Rvr. Domnu canonie Constantin Papfalvi respondă la o corespondință din Blasius aparută în K. K. nr. 119 a. c. în carea intre altele se dicea, că „de nemică nu se teme clerul din Blasius, că de aceea, ca pre lângă delatorarea alegerei, Scaunul episcopal (păspok) se va ocupa de unu individu din altu comitatul” și „ca clerul întregu e de o sută de ori mai multă la transpunerea demnității arhiepiscopale altui episcopu, decât sa se abata dela liberă alegere“. La parte a dăinătă Rvr. D. canonie e de parere, că clerul să caute numai la insusirile aceluia cui să dea votul său. Ce se atinge de parte a dobură densulu nu vrea că clerul să se lăpede neci de dreptul alegerei neci de altu arhiepiscopatului. De aici trece respunsul la lupta națiunii pentru drepturile ei politice. Arata ce durere a casiunatu stergeră drepturilor dela dietă din 1863 cu o trăsura de pena fără de a se fi datu pâna acum unu equivalentu în localu acelora, și apoi continua cam asiă ?

Dara sa fia dietă din Sabiu nelegală, în carea fura convocate de Marele Principe totu națiunile patriei, însă ore celelalte nenumărate diete și tării în cari a pretinsu români redarea dreptului celui adeverat, nelegiuindu au fostu ? sa nu ne înșelăm unii pre altii, ci sa marturismu sinceru, că în Transilvania justele și dreptele pretensiuni ale națiunii române pâna acum n'au aflatu resunetă în mai norocosele națiuni sociale. Prin stergeră legile din 1863 s'a infisă rană în anima națiunii, cărui voru sangeră pâna atunci, pâna candu parintii patriei nu voru astălă adeveratul balsam vindecătoriu. Revine asupra suspenderei scaunului metropolitan și arata, că această aru fi o nouă împușcătură în rană înca sangeranda, pre carea, după parere sea, o astă forță nepolitică. Densulu că unu atomu micu alu națiunii, carele în totă viață au avutu numai o dorință, adica, împăcarea cea mai intimă fratiescă între națiunile patrie, îndrăgostea a presupune, ea, prin procedarea îndigătă

mai susu, s'aru radică unu astfel de muru chinezescu intre natiuni, care scie Ddieu, candu aru cădé si e greu de a prevede ce pagube insemnate aru trage dupa sine ruinele lui. Si tôte aceste pentru ce ? pentru ca döne natiuni isolate, caru au fostu chiamate unele pentru altele, n'au vrutu sa-si precepa chiamarea loru.

Sieb. Bl. cu privintia la alegerea lui Lud. Kossuth jun. de deputatu in Clusiu dice, ca partid'a deakiana, partid'a moderatiloru, a suferita o perdere de lupta si ca partid'a stângel estreme va jubilá pentru castigulu acest'a. Afla ca partid'a majoritatice dietale, déca are sa sufere astfelui de perderi, se intemplă acésta din lipsa de organisare, carea aru trebuí ca inainte de alegere sa o desvólte cu tota energi'a. Afla ca a fostu ce-va de totu e uriosu la alegerea acésta, pentru ca partid'a deakiana a datu impulsul la adunarea alegatorilor — unu contrariu de principiu alu acestei colori se dechiară decisiv contra candidarei lui Kossuth jun., din cauza ea Kossuth nu afla cu cale a primi mandatul in constelatiunea de satia si totusi elu reésa cu o majoritatea insemnata. Si la tôte acestea partid'a deakiana nu-si redica vocea in contra. — Mai incolo dicu „Sieb. Bl.“, ca déca au dorit u că sa ese candidatulu majoritatice dietale, la acésta suntu conduse numai de acea convingere ca a s t a d i inca tota afacerile constitutiunali, interesele naționalităloru si garantiele de propastrea libertătiei potu ajunge la o salva indeplinire pâna candu voru mai stă deakistii deasupr'a.

„Impregurările“ dicu „Sieb. Bl.“ „inca nu suntu consolidate de ajunsu spre a face că sa sia de dorit u victoria a „stângel“, de-si avemu convingerea determinata, ca in sinurile ei (stângel) este adeveratulu aru alu patriotismului celui mai puru in asemenea mesura, că si la barbatii majoritatice dietale de satia“ „O victoria decisa a „stângel“ si obtinerea arenei parlamentare din partea acelei'a aru pune in intrebare tôle folosele ce le-an castigato deakistii prin moderatiunea loru insocita de iubirea de libertate, pentru ca patriotismulu acelor domnii e asiá de serbinte, incătu sub adiérea lui edificiulu ce abia a inceputu s'aru impedecă — pote se aru nimici de totu.“ „Candu intrebarea cea mare a impacărei va fi regulata definitivu, candu jalusiele differitelor naționalităloru fi inceputu in sinulu imperiului si cetătiu se va bucurá cu siguritate de drepturile sele constitutionale, fără de a trebuí a se teme ca atacurile din afara séu neliniscea din launtru lu voru puté superá in drepturile sele, atunci victoria „stângel“ ne va fi bine venita, si chiaru ascendent'a (crescamentul) loru parlamentaria nu ne-aru spariá, presupunendu, ca ea are in adeveru majoritatea populatiunei.“

Reportu dela adunarea gen. a asociatiunei rom. naționala pentru cultur'a populu tinuta la 9/21 si 10/22 Oct. 1867.

FOISIÓRA.

Despre literatur'a latina.

(Espinerea urmatore e discursulu tinutu de D. N. Ch. Quintescu cu ocasiunea deschiderei cur-sului de istoria literaturei latine)

(Capetu.)

Acelasi spiritu de simetrie si de conformitate cu scopulu propusu, care dominá vieti'a publica, regulá si vieti'a familiei. Unitatea familiei erá reprezentata interioru in legamentulu membrilor ei prin dreptu politic si religiosu, chiaru prin nomina gentilicia, pe care Grecii nu le cunoisu, pe candu esterioru erá representata in atrium, unde barbatulu primiu pe clientii sei, si unde sirulu portretelor strabunilor le reminta necontentu gloria familiei; activitatea morală a familiei incepea ausa cu educarea copilului, ce creștea in sinulu mamei, cum dicea ei, si era introdusu apoi de tata in sfer'a sciintiei politice si a barbatiloru de statu. Pe lângă acésta venia simtiul de casa, ocuparea onesta cu economia, cu intocmirile urbane si rustice, spre a regulá posessiunea cascigata, si a impodobi proprietatea privata cu o splendore démna. Unu elementu comunu in practica publica si privata era asiá dar afacerea; spre a le puté insa imprimi pre amendoue, trebuia sa profite strictu de tempu, pe care lu impartia intre servitiulu fatigatoru alu statului si intre ce-

Despre acésta Adunare cetim dela Aradu in o corespondintia a „Albinei“ cam urmatorele:

S'a adunatu si asta data, că in toti anii precedenti, unu numeru forte frumosu si insemnatu de membri. Ce insa a batutu la ochi, a fostu, ca amu observat la acésta ocazie unu numeru de tienari mai micu, ca in anii trecenti, si asiá precum penindu tare inteligint'a preotiesca si civila; asemenea si numerulu clasei invetigatorilor inca a fostu pre neinsemnatu. Explicam acésta din lucrul invetitoriu de câmpu si — incătu pentru invetiatori, din ocupatiunea loru in secole.

Dintre barbatii nostri mai distinsi din indepartare avurâmu onore de tempuri a salută in mijlocul nostru pre doi ilustri domni de Mocioni, anume pre Antoniu, directorul primariu alu asociatiunei si pre tinerulu deputatu si renomitu apetatoriu alu causei naționale Dr. Alessandru de Mocioni; afara de acesti pre cunoscutii nostri barbatii naționali V. Babesiu si Dr. Hodosiu; iera anume din Oradea-mare ne onorara cu presinti'a loru ilustritatea sea dlu vice-presedinte O. Siorbanu si dlu Protopopu Bie'a; din Lugosiu vedurâmu pre domnii Radulescu si Besianu.

Dupa pregatirile necesarie prin siedintie directorali si conferintie private, eri la 10 ore n. d. m. membri numerosi se adunara in sal'a cea mare a comitatului, unde prin dlu vice-presedinte fu numai decâtua alësa o deputatiune pentru a invitá pre ilustr. Sea dlu Episcopu presedinte Procopiu Vacovicu, că sa binevoiesca a veni in mijlocul adunării pentru a-si ocupá scaunul presidial si a deschide siedintele.

Infalisiu-se ilustr. Sea si ocupandu-si scaunul intre „sa traiésca!“ sgomotose, deschise siedintele cu o cuventare scurta si amesurata, amintindu in aceea si de indoita mare perdere ce patimii asociatiunei in decursulu anului prin reposarea a doi dintre cei mai de frunte membri ai sei, anume a Metropolitului din Blasius, si iertatulu conte Al. Sterca Silutiu si a neuitatului Georgiu de Pop'a.

La cuventarea de deschidere respusne dlu Hodosiu, desfasurandu mai pre largu si cu unu limbaj elegantu — originea, scopulu, necessitatea naturala a insocirilor presto totu si a celor literarie naționale in specialu. Iera cu privintia la perderile amintite de ilustr. Sea presedintele, facandu propunerea formale, ca Asociatiunea pentru perderea ilustrului seu membru fundatoru si faptore principale George Pop'a sa-si esprime condoliint'a sea in protocolu, si pentru perenarea memoriei lui se insarcine pre unulu dintre membri sei cu scrierea panegiricului acelui'a-si, carele apoi propunendu-se la viitora adunare generale, sa se tiparesca intr'o brosura, se se provéda in frunte cu portretul reposatului, sa se impartia intre membrii asociatiunei si in mai multe exemplarile

sa se tramita si celoru-lalte asociatiuni literarie.

La acésta propunere adunarea intréga si manifestă cea mai via placere.

Dlu Babesiu asta apoi de lipsa a dă o explicație pentru ce face Dr. Hodosiu pomenire numai de dlu G. G. Pop'a si cere că aceea sa se ia la protocolu.

Dupa acésta directoratulu si propune reportulu seu despre aptivitatea sea dela adunarea gen. de anu; deci se dede celiire acestui raportu.

Urmă apoi denumirea de comisii pentru examinarea differitelor obiecte si aafaceri si darea de opinii; anume se denumi un'a comisiune sub presedintia dlu Dr. Hodosiu pentru esaminarea raportului directiunei si facerea propunerilor necesarie asupra-i; a l'ta sub presedintia dlu Dr. Ales. de Mocioni pentru cercetarea ratiunilor si facerea observatiunilor si propunerilor de lipsa; — a treia sub presedintia dlu V. Babesiu pentru compunerea preliminariului pre anulu urmatoriu; — a patra sub presedintia dlu protosincel Mir. Romanul pentru constatarea modificatiunilor incuvintiate séu facute din partea regimului in statutele asociatiunei si facerea de observatiuni séu propunerii; — a cincia sub presedintia dlu Dr. Atan. Sandoru pentru cercetarea cauzelor lasamentului lui Iova Cresticu si facerea de propunerii in acestu objectu; — in fine a sié'sa sub presedintia dlu Ioanne P. Deess et al. nulu pentru motiunele de sine statatore si alte aafaceri necesarie.

Acum fiind la ordinea dilei propunerea de membri noi, se recomandara o multime de membri ordinari si o frumosa cununa de domne, ce s'au desoblegatu la contributiuni că ajutatore scoporilor asociatiunei. Intre neeste domne audirâmu intre entuziasme strigari de se traiesca! amintindu-se: ilustrele domne Iosefin'a de Mocioni nascuta de Starai si Catarin'a de Mocioni nasc. de Mocioni, domnele Sof'a Babesiu, P. Hodosiu etc. etc totu aci auaudiramu numidu-se pâna si mititelulu (in vresta d'abiá cate-va lune) fiu alu dlu I. Popoviciu Desseanu, o impregurare ce descepta multa ilaritate.

Incheiandu-se cu etat'a ordinea dilei, dlu Mich. Beseanu finu unu discursu forte interesante totu despre care mai cuvantase si in adunarea gen. de anulu trecutu, adeca despre mormentu si immortare la vechi Romani. — Acestu discursu, dice cor, sperâmu ca la vomu puté celi curendu in foisióra Albinei, că sa-lu cunoscă si publiculu celu mai mare.

In fine prefigendu-se siedint'a venitóre pre adi diminétia la 9 ore, siedint'a prima se dechiară determinata.

A séra tenerimea naționala arangia in sal'a cea pompósa dela crucea alba unu balu național, care fu forte bine cercetatu, unde veduriu o multime de domne si domnisiore romane frumose, si

rintele modeste ale familiei. Neci unu poporu din anticitate, ce posedea atât'a abundantia de mijloce, n'a fostu asiá de avaru cu tempulu că Romanii, n'a intrebuintiatu cu o ambitiune asiá de severa orele (otium) cei mai remanea dela afacerile de statu pentru casa si pentru profitulu cetătenilor, in acelasi tempu pentru prezinté si pentru viitoru, neci unu altulu nu s'a privalu din caus'a lipsei de tempu indestulu, spre a aduná puteri noue, si a esercitá cu resignație completa ori ce arte intelectuala. De aceea vieti'a Romana presinta pretotindenea unu organismu angustu si suficiente sie insusi; centru ei era statulu si sfer'a ideelor politice, organizațiunea ei sta in conscientia morală a tuturor. Din acésta resultara pentru toti traditiuni energice, ce era columnele fundamentale, pe care se radimá datinele nescrise inradecinate in poporu; ear pentru fia-care in parte o seria forte determinata de probleme, drep-turi si datorii, pe care le sustinea veneratiunea cea profunda a anticitatiei. In fine pricepemu cum o asemenea comunitate de principie si dispozitii practice trebuia sa imprima taturorul individualor Romanie unu tip uniciformu, varietatea este pe atat de mica pe cătu asemănarea predominia, si unesce majoritatea că pe membrii unei familii.

De sublimitatea unei societăti asiá de solide si insufletite de o via moralitate era inseparabile diverse partialităti. Mai intâi preponderant'a judiciului moralu, a caracterului. Puterea lui strabate istoria poporului romanu, si coloréza par-tea cea mai mare a literaturei lui. Era de siguru o fapta marézia ca Rom'a, dupa ce castigase dom-

n'a lumei prin combinarea simtiementului moralu cu inteligenția politica, asocià acestei dominațiuni că o podobă fina o literatura naționala; insa cu a-cestea fu unita pre tăcute condițiunea, că totu ce ese din simtiementulu moralu, si nu e apropiabilu reflessiunei sa remana esclusivu séu subordinat. Dejá consciintia maiestriei si superioritatice loru politice facea pre români indiferentii către orice arte si scientia, care nu servesce numai vietiei practice, ci se cultivă că la greci sără profitu propriu si numai in interesu spiritualu. De ací resulta o poziunea cea dusa la extremitate dintre teoria si practica, dintre actiune si cugetare, pre care nu o cunoscă rasea cea mai fina a grecilor. Ceea ce mai avea valore in Rom'a pre lângă politica si pre lângă capacitatea belica unita cu ea, purtă timbrul unei lucrări practice séu mai bine discu patriotic; cuventulu trebuie sa contribuiésca la progresarea presintului, si sa transmita posteritatii gloria naționalei; ceea ce trecea preste acésta mesura in scientia si speculație, in arte formatore si destieritate desinteresata, era pusu in numerulu ocupatiunilor fara valore si sără caracteru, nedeanne de barbatulu seriosu (studia leviora), pre cari cu unu prejudiciu despre anteriorul le lasa mai alesu Grecilor. Asiá dara cu cătu mai multu se ocupara romanii cu ceea ce corespunde scopului propusu si cu aplicatiuni practice, cu atâtua mai straina le su-apretiarea liberala a unei lucrări intelectuale intreprinse in interesu ei propriu. De ací se explica pentru ce literatur'a loru se margini intr'unu micu numeru de genuri, si chiaru corpulu acestor'a se

jocuri naționale executându-se cu vivacitatea inascată românilui — până tâdiu după mediul noptiei.

Ce ne mai bată la ochi și în adunare și la balu — a fostu lipsa completa de straini. Pare ca noi — de-să intr'o patria cu diferite alte nemuri, nici n'amu mai vré sa scimă unii de altii! —

(Va urmă)

Clusiu 21 Octombrie. 1867.

Unul din pecatele capitali, ce se arată adese — la noi români — și mai cu séma în tempul present, atât de criticu pentru caus'a națională, să candu aru trebuī sa dominedie intre noi toti cea mai adeverata concordia și bona intelegeră — este aplacarea de a ne calumnia unul pre altulu, de a ne depopularisă și deonestă pre cei mai meritati barbati ai națiunei, cu și fără ansa, și fără de a judecă, ca óre calumniele, improscaturile și dejosirile cu cari ne omenim în publicu, ajuta séu strica totalui? séu cu alte cuvinte: ca au acelea ce-va rezultat moralu séu bă? In fine fără sa vremu a sci aceea, ca tóte paschilările în publicu mai nici odata nu-si au folosele sele morali, ele ne facu numai de rusine și de risu la straini, ele dău neamicilor nostri arma în mâna, arma gasită de noi, cari apoi in casu de lipsa se folosescu in contr'a nostra insine.

Unu atare peccat a comis — după parerea mea — corespondintele din Orestia T—u care în nr. 80 alu „T. R.“ sub rubric'a: „Caderea tieranilor români la miseria, seracie de desesperă“ vomedia în publicu că și mai căte insinuari dejositore asupr'a advocatului Dr. Ratiu.

Ce impresiune va fi făcutu corespondintă amintita in alte părți locuite de români, adeverat nu potu sci cu deplina siguritate, ceteză insa a întărî fără cea mai mică resveră, ca in Clusiu și întru a produsu cea mai neplacuta intiparire și indignație. — Nu me simtu indreptătîtu și nici aflu de necesse a me lasă in o mai de amerunta reînfrângere a invinuirilor și calumnielor vomate cu atâtăra cetezantia asupr'a unui'a dintre cei mai zelosi și meritati barbati ai națiunei, precum e Dlu Dr. Ratiu, pentru ca suntu convinsu, ca acest'a i-si va sci esoperă satisfactiunea meritata, insa că unul care cunoșcu mai de aproape pre D. Dr. R. care ii cunoșcu activitatea lui că advocatul și că românul de ameruntul, mai departe că unul care amu avutu ocasiune de a cunoșce personalminte mai multe cause purtate de densulu și logm'a și aceea, la care se provoca corespondintele T—u, me lănu obligatu in interesulu adeverului a declară in publicu: ca in invinuiri be corespondintelui T—u din nr. 80 alu T. R. nu au nici umbra de adeveru, ci suntu eflusulu unei animi invidișe. — Dara tocm'a candu aru stă aceea, că Dr. R. au perduț unele cause urdite de elu, și dato sed non concessu, că un'a séu alta cauza o a perduț tocm'a din smintă, din

gresiel'a sea propria, óre meritau Dr. R. a fi strigatu in publicu de mancatoriu, inselatoriu și implotitoriu, precum și alu face respundatoriu pentru decaderea tieranilor la miseria și seraciea desprăta!!! Lasu sa judece on. publicu, eu insa din parte-mi, dicu: ca neci odata, pentru acolo e legea, care face respundatoru pe ori și care plenipotentiatu séu advocatu pentru daun'a, ce iaru proveni unei séu altei părți din vin'a sea. — Apoi fia-mi iertat a-lu intrebă pe dlui corespondint: cunoscă dlui vre-unu advocat, care se fia castigatu tóte procesele ce a urditu! Nò dara dsea va fi incantat u de rezultatul batjocureloru sele, va fi mandru și inganat cu acele insinuari au trecutu déjà și in dinaristic'a magiara; asia va fi, pentru reutatea totu deun'a se bucura și de rezultatul ne-prevediutu, numai se produca reu cătu de mare. — Insa Dlu corespondint, dlui Dr. Ratiu e o personalitate cu multu mai cunoșcuta romaniloru, de cătu se-ti succéda prin astfelu de calumnii ai strică asiá usioru renumele, in asta privintia scopulu nu ti l'ai ajunsu, de să te-ai acoperit cu masca interesului ce dici alu purtă — pentru bietii clienti ai calumnialui; — cugeta bine la aceia, ce ai făcutu, și insusi — credu — te vei rugină de monstrul Diale. Dr. R. nu si-a cascigatu renumele de advocatul prin aceea numai, ca e român, și nici prin aceea, — ce cu destula nerușinare afirmi in publicu: ca striga asupr'a națiunilor, și anumit u asupr'a națiunei magiare. . .

De unde le deduci Dta acestea, candu voiesci a descrie pe Dr. R. că pe onu sbieritoriu de terguri, inselatoriu și nemicu mai multu? Cei ce cunoșcu și activitatea politica a Dr. R. se vor sărbăti de assertiunile Diale. — Dr. R. nu sibiara asupr'a nici unei națiuni. A-si aperă drepturile națiunei sele, nu insemnăza a sibiara asupr'a naționalităilor.

Dr. R. si-a cascigatu din contra renumele seu că unu juristu și advocatul esclinte, apoi că unu romanu zelosu și patriotu bunu. Astfelu cunoșcu cei ce cunoșcu pe Dlu Dr. R. altmintrea potu vorbi despre densulu numai aceia, ce asculta calumniele despre densulu prin urechi de ale lui Midas, séu la cari nu vorbesce convingerea, ci reutatea și invidia.

Atât'a m'amurătinu a fi datoriu publicului și adeverului. E. M.

Principalele române unite.

Domineca, 15 Octombrie, se voru incepe „Scările gratuite de adulți“ (meseriasi.) In salele academiei (Santu-Sav'a.)

Comitetul secțiunei, încuragiata de succesul ce au dobândit cursurile gratuite pentru adulți, încă dela înființarea loru și-au pusu tóte silintiele spre ale adăuge și a le completă.

Astfelu, estempe pe lângă divisiunile ce au

micsioră, pentru ce (precum d. e. dram'a i-si de-lasa partea speculativa, și poesi'a lirica cele mai multe varietăți ale versificării), pentru ce, dicu, se escluse din ea totu ce pórta caracterul idealului și alu contemplației de sine. Intr'unu modu și mai intrerupatoriu și violente se uní eu acea reducere a sferei ideilor discordia inter forma și continutu, ce se nascu pentru prim'a ora, și fu transmisa și poi in lumea moderna. Autorii republicei erau plini și entuziasmati de interesulu materiei intr'unu modu asiá de esclusivu, incătu se multiamira cu simtiemntul și cu elocint'a cea plina a inimii, fără sa pórte grigia de dificultățile stilului și de armonia dintre materie și expresiune. Loru le lip- și multu tempu simtiulu pentru perfectiunea formei, cu desaversire insa temerea de pretentiunile artei; ei nici nu lipsări stylul genurilor de scriere, nici nu exercitara critic'a, și erau cu totulu departe de a-si intorce privirile asupr'a maestrilor și predesorilor. Procederea loru in literatura era asiá de subiectiva, incătu resulta cea mai mare disertantia intre scriitorii aceluasi genu, și in acelasi periodu mai scurtu chiaru unu mare gradu de neasemenare. Si mai multu, in Rom'a unde veneratiunea anticitătiei nu se stinse nici odata, mai alesu candu a-cést'a exprimă o putere sanetosă intr'unu cuventu solidu de-să rodu, consacratuinea tempului interioru aperă de cerintele critice, cu cari unu tempu mai nou ataca pre antecesorii că și pre contemporani; era trebuinta asiá dara de o transformare completa in studie și cultura, in consuetudini și con-

existat pâna acum, să a infintat din noti o divisiune superioară pentru acei cari au urmatu enstabilita și au sfersit cursurile din primavera trecuta.

Pe lângă acésta, intro clasa specială se va explica pentru tóte divisiunile, societatea baniloru nuoi și sistemul metricu.

Invenitorii voru fi de o camu-data: dd. V. A. Urechia, C. Esarcu, I. Circ'a, G. Eustatiu, membri ai comitetului; dd. I. C. Maximu, St. Rasianu, pe lângă cari voru continua binevoitorul loru cursu dd. St. Michailescu, I. Georgescu, Christu Popescu și Al. Racoviceanu.

Comitetul indemna dara din nou pe toti acei cari nu sciu cătă séu scrie, precum și pe toti acei cari dorescu a inventa și alte cunoștințe neaperat trebuciose ori-cărui omu in meseriasi, stapani și ucenici, tineri și betrani, se via a se folosi de scolele acestea, cari le stau deschise gratis in tóte Duminecile și serbatorile.

Domineca, 15 Octombrie curgatoru, la amedi, se voru adun'a toti la academia; acolo se voru hotari impartirea divisiunelor și, după cum comitetul are nestramatulă credintia, se va putea pași și la intemeierea scoleru din celelalte colori.

Priesedintele comitetului:

Grafu Scarlatu Rosetti.

Adunarea Societăției „Transilvania“ pentru ajutoriulu studentilor Romani, care din impregiurări neprevideute nu s'a putut convoca pentru 1 Octombrie se convoca pentru 22 Octombrie dì de Domineca, la un'a ora după media-dì, in loculul Liceului St. Sav'a, care dnu directore a binevoitoru a ni-lu cede pentru acea dì.

Presedintele societăției „Transilvania“

A. Papu Ilarianu.

Varietăți.

** „Presse“ și „Fremdenblatt“ spunu, ca Regele Prusiei a invitatu pre Imperatule și pre Arhiduci, că in intorcerea loru către casa sa se abata pre la Berlinu.

** Esti Lapok spunu ca Principele Napoleon, in scurtă tempu, va face o visita la c. r. curte in Bud'a.

** „Pesti Napo“ deminte scirile respandite, ca regimulu aru ave de cugetu a suspende metropoli'a gr. cat. din Blasius.

** Dupa cum se aude ministeriulu de justiția reg. ung. au delegatu pre consiliarulu de secțiune Csillag și inspectiunaze tóte prisorile din Ungaria și Transilvania. Lange densulu se găsi că scriitoru Emiliu Tauffer (clusianu)

** Esamenele de statu pentru tehnicii, cari voru sa intre in posturi publice, incéta. In loculu loru intre pentru specialitatea fabricatorilor de masine rigorosé; asemenea se va face mai tardu și pentru specialitatea chimistiloru. Pre temeiulu rigoroselor capeta rigorosantii diplome. Detaiurile in privintia acésta se potu vedea in respectiv'a ordinatiune ministeriala.

=Cetimur in partea oficioasă din „Sieb. Blätter“: Nr. 5148 1867.

civ.

Edictu.

Din partea magistratului cetățienescu și scântale că judecatoria pre bas'a in. emis a r. ministeriu de justiția ung. dñ 7 Sept. 1867 nr. 8352 prin acésta se publica, cumca D. Dr. Demetru Racuciu legitimandu-si capacitatea depunendu juramentul prescrisu de advocat, — va exercia advocatură cu resiedint'a oficioasă in Sabiu și si va deschide cancelari'a sea de advocatura din 3 Novembre 1867 in colo in Wiesengasse Nr. 212.

Sabiu 17 Octombrie 1867.

Magistratul că judecatoria.

** (La alegerea de deputat in Clusiu). Suntemu in stare a impartasi și publicului nostru, ca loculu vacantu de unu deputat pentru Clusiu să a intregiu, alegranu-se Ludovicu Kosuth jun.

** In S. Mihaiu (Sz. Mihalytelke) a impuscatu unu proprietar pre unu purcariu, sub cunventu ca acel'a a fostu oprit u acestui'a sa nu mai mână porcă pre mosi'a proprietăresca. Bietulu por-

N. Ch. Quintescu.

Conv. lit.

caru a si murit mai tardi. — Se dice, ca proprietarul a comis acăstă aperandu-se (?)

* * * Foile oposiționale ungurescă împartășesc scirea, ca în sinul partidei deákilor sărău și esecat unu conflict, incătu 120 de deputati votara pentru Deák și 100 pentru regim. „Estilap” reduce afacerea la o cestiune de formulare în carea Deák era de ună și Andrassy de alta parere. Diferința acăstă insă după o discuție s'a de-laturat acceptandu-se propunerea lui Deák.

* * * „Sieb. Bl.” în nr. 166 aduce o notitie prin carea atrage atenția autorităților să a publicului asupra cumpărătorilor de cai ce se facă aici la noi pentru România și deduce de aci, că oră cumpărătorile aceste nu au să însemneze cum-va, că regimul României va vrea să se suf la primăvără viitoră calare pre calulu celu înalt de bataia. Acăstă aru fi, dicu S. Bl., numai o ilustrație, de tempore a trambitărei, pôle indiscrete a „Telegr. Rom.”, de o federatiune de state sudu-slavice, dela care principatul dela Dunare să fia unu membru etc. etc. cari nu numai să sgudue tronulu din Bîzantiu, ci și sa importe cultură prin arme și în Ungaria. — Cătu pentru acestu finu complimentu, le multiamumu fôrte frumosu la S. Bl., săra de a ne incercă de a o face solidaria de reproducerei ei despre căte se conjecturează in politică cea mare și vastă din dilele noastre. Ce se atinge insă de partea cealalta, adeca de partea practica a cumpărătorilor de cai, după cătu putemu cunoșce starea lucrului, e de a se reduce la urmatorele: Caii cei mulți nu se cumpără pentru România, ci prin liferanți români, pentru Turcia. Cari se cumpără acum se cumpără parte pentru postele din România; ceea ce dela Maiu an. v. nu se va mai intemplă, pentru că au dimu, ca contractele, cari oblige pre întreprindători a tîne pentru servitul postulu cai mai mari de cum suntu cei din România, spira la terminu aretau, și de aci incolo se voru intrebuintă la tôte postele românesci cai de tierra. — Aceste le spunem nu pentru notită de mai susu, ci in interesul producentilor și neguiațorilor nostri cu acestu articulu.

* * * (O intemplare petrundietore) s'a intemplau la Clusiu. O sermana româna dela munte era detore, dara nu putea să platăscă. Deci se ordina in contră ei execuție și se desfise terminalu candu sa se venda prin licitație cele două-trei capre și oī ce avea. Aceste animale fura manate septamen'a trecuta la Clusiu, că acolo in tergu se face licitație. Cu animalele veni și neno-rocița vedova, cu trei copilasi ai sei. Candu se batu dob'a dandu semnu spre incepulum licitației, biț'a muiere și copilasii incepura a plângere dure-rosu. Acestu plansu facu atât de mare impressiune asupra publicului, incătu unu individu proiectă de locu a se face o colecta pentru muierea detore. În căte-va momente apoi se adună o suma, din care nu numai se plati detori'ă muierei, dara i și mai remasera cătă-va florini. Serman'a vedova de buna séma i-si va aduce aminte multu tempu de acestu saptu nobilu alu publicului din Clusiu.

* * * Cine e celu mai din urma și mai credinciosu amicu alu barbatului? întrăba o făia americană. Muierea pôle sa móra, famili'a pôle sa-lu parasescă, copii sa se lapede de elu, rudeniele și cunoscutu intimi, deca lu lovesc nenorocirea, sa-lu ocoleșca. Una i re-mane insă credinciosu, chiar și pâna dincolo de mormentu, acestă e receptorulu de dare. Elu i urmează asiā de credinciosu, că și umbră lui pro-pria, numai acăstă umbra i urmează și receptorulu de dare in urmă ei de mai o calca. Candu se nasce vine după darea botezului, candu se insora după darea cununie, pentru că sa-si sustina suvenirea, mai in tota clipită, mai după ună mai du-pa alta dare, și candu móre apoi deca nu urmează nimenea după densulu, receptorulu de dare de siguru ca ia darea pentru trasulu clopotelor pre cari nu le au auditu nimenea.

Nr. 27—1 Concursu.

Pentru intregirea statuienei invetatoresci din comun'a Ierșnicu, înzestrata cu emolumentele anuale de 52 fl. 50 xr. v. a., 10 chibele de grâu, 16 chibele de cucuruzu, 50 ponti de sare, 100 ponti de clisa, 15 ponti de lumini 8 stangeni de lemne, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina, și cortelu liberu.

Se deschide concursu pentru acăstă statuiune

pâna in patru septemani dela antăjă publicare in acăstă făia, pâna candu doritorii de a ocupă acăstă statuiene, suntu avisati a-si substerne recursurile sale bine instruite cu documintele prescrise — și adressate cătra Venerabilulu Consistoriu gr. or. alu Aradului, — a le tramete subscrисului, pâna la prescriptul termin. Bellinz, 7 Octombrie.

Constantin Gruieiu,
Protopr. Hasiasului și Insp. scolaru.

Nr. 27—1 Concursu.

Devenindu vacante statuiile de invetatori: a) din Tiss'a cu unu salariu anualu de 110 fl. v. a. in bani gat'a, 80 mesuri cuceruzu, 4 mesuri fasole, 8 orgii lemne și cortelu liberu cu grădina de legumi;

b) din Radulesci cu unu salariu anualu de 80 fl. v. a. in bani gat'a, 55 mesuri cuceruzu, 8 orgii lemne și cortelu liberu cu grădina de legumi: se scrie prin acăstă concursu.

Doritorii de a ocupă ună din aceste statuiuni au a-si asternă la subscrissul pâna la 24 Octobre a. c. suplicele loru provedute cu urmatorele documente timbrate:

aa) carte de botezu;
bb) atestatu despre absolvarea cursului pedagogicu său teologicu;

cc) atestatu deca au servit și cum, că invetatori unde va pâna acum,

dd) atestatu despre purtarea loru morală.

Dobr'a 7 Octubre 1867.

Nicolau de Crainicu
Protopresbiteriu și Insp.
scol. districtualu.

Nr. 26—1 Concursu.

La scola comunala gr. or. din Turchesiu, districtul Brasovului, face trebuitia de unu invetatoriu secundariu, care sa fia și cantaretiu, la biserică.

Densula pre lângă veniturile de cantaretiu, va trage și unu salariu anuale de 120 f. dela direc-tori'a comunale in rate lunare.

Doritorii de a ocupă acestu postu sa-si asterna celu multu pâna in 30 Octobre a. c. st. v. la subscrissul concursele loru cuviinciosu timbrate, si indiestrate:

1) Cu atestatu, că a absolvat cu succesu bunu gimnasialu micu și cursulu pedagogicu, său celu putinu gimnasialu micu, și că cunoșce tipiculu și cantările bisericesci.

2) Cu atestatu de botezu, că e de confessiu-ne gr. or. și in fine,

3) Cu atestatu de purtare morală și politica.

Brasovu 6 Octubre 1867.

Iosifu Baracu Protopopu
gr. or. Ialu Brasovului
și Insp. districtualu
de scole.

Nr. 28—1 Concursu.

Pentru ocuparea postului invetatorescu dela scola poporală gr. or. din Sohodolu Branului, cu salariu anualu de 140 fl. v. a., apoi dela scola poporală din Fundația Branului, cu salariu anualu de 70 fl. v. a., și cate 40 xr. de fia-care scolaru, și in fine pentru ocuparea postului de adjunctu dascalescu dela scola poporală gr. or. din Moeciu inferioru, cu salariu anualu de 65 fl. v. a. — se scrie Concursu pâna la 5 Novembre st. v. 1867.

Doritorii de a ocupă vre-unul din aceste pos-turi vorbă adresă subscrissului, concusele loru cuviinciosu instruite, pâna la terminul susu aratut.

Zernesti 15 Octombrie 1867.

Ioann Metianu
Prot. și Insp. distr.
de scole.

Edictu.

Mari'a Ioann Fatulețu din Hermanu, care pa-rasindu cu necredintia pre legiuțulu ei barbatu Di-

mitrie Budileanu, săra că sa se scie loculu petre-cerei ei, se provoca prin acăstă, că in restempu de unu anu de dile dela datulu de fatia, sa se presentedie înaintea subscrissului scaunul Protopopescu, căci la din contra, se va decide procesul divorțialu pornită asupra-i, și in absentia densei, amesura SS. Canone ale bisericiei noastre dreptu credincioșilor.

Seau-nu Protopopescu gr. or. alu Tracul alu II alu Brasovului.

Brasovu in 16 Septembre 1867.

Ioann Petricu
Protopopu.

Anunciu.

Subscrissul facu cunoscute onoratului publicu, ca amu deschisu cancelari'a mea de advocation in Brasovu, in cetate, tergulu pescelui, cas'a Domnei Iene'a nr. 100.

Nicolau Stravoiu
advocat.

Assicurazioni Generali cu privil. c. r. in Triest,

intemeiată in an. 1831, cu unu fondu de siguranția după bilantiul, publicatu in 17 Octobre 1865, de 23 milioane și 894619 f. 70 xr.

primisce pentru premii fôrte potrivite:
a) asecurantii contră pagubirilor prin focu;
b) asecurantii pentru vieti'ă ómeniloru, cu și fără profitu, de capitale, pensuni și rente, precum și asecurantii de zestre.

Societatea, indreptată de a exerceă tôte plăsele de asecurantia, cari suntu iertate după legi, au fostu dintre tôte institutele austriace de asecuranția, cea d'antău, carea au introdusu asecurantie-vietiei și au purtat inca din inceputu neintreruptu grija pentru ele, că sa ofere participatorilor tôte comoditățile ce suntu impreunate cu o soliditate durătoare a societăției.

Intre combinațiunile diferite ale asecurantielor pentru casulu de mōre ne oferesc la tariful II cu profitu inlesniri deosebite, de ore-ce la cesta din urma da societatea participatorilor din profitul, ce resulta, 75%, prin ceea-ce se reduce plat'a premiilor la o sumă cum se pôle de mica.

In anulu 1862 se urcă profitul de impartire la 74 $\frac{2}{3}\%$ proc. in anulu 1863 se urea profitul acăstă chiaru și la 98 $\frac{1}{4}\%$ proc.; in anulu 1864 la 70 $\frac{8}{9}\%$ proc.; in anulu 1865 la 13 proc. și in anulu 1866 la 25 $\frac{1}{4}\%$ proc. ale premiilor platite. Fôrte observabili este, că daun'a (pagub'a) ce se pôle face intr'unu anu o purtă institutul singur; folosulu acestă este fôrte mare, de ore-ce bilantiul se incheie din anu in anu, eara profitul ce se cuvine in privinta politielor, cari și perdu valoarea prin mōre asecuratului său prin inelarea de a plat'i premiele, trecu in proprietatea celorlalți participatori.

In cea mesura urcata a experimentalu societatea folosintă sea se vede de acolo, ca ea au platit deja dela inceputul ei

5 milioane și 745,467 f. 79 xr. pentru daune in urmă mortiei a 2709 partite asecurate 3,073,817.

Reservele cari se urca la 11 milioane 726,124 f. 74 xr. precum și celealte fonduri

Sum'a, carea asecură societatea după bilantiul mentionat, au ajunsu la cifra cea fôrte însemnată mai multu de

759 milioane florini, cu unu venit de premii și interese de

7 milioane și 200,000 florini, in care insa nu se cuprinde și sum'a cea însemnată a tontinelor și a veniturilor pre vietă.

Ajudecarea acăstă via ne da documentul celu mai adeverat despre increderea din tôte părțile, de carea se bucura societatea in urmă apreciulare a-acute a solidităției administrarei sele interne; eara prin sumele enorme de garantia se oferesc publicului tôte sigurantia, ce se pôle dori.

Subscriss'a agentia principală se recomenda dura onoratului publicu, doritoriu de asecurantia, a se adresă in ore-ce casu cătra dens'a și ea este gata de a servir cu ore-ce informații in privința acăstă Sabiu in 18/30 Octobre 1867.

Agentia principală a asecuranției generali cu privilegiu c. r. in Triest; Paulu Nendvich.